

עין משפט‏‏
נר מצוה

יג א מיי פ"ב מהל' כלאים הלכה יא טושע' ייד ס' רלו סעיף יא:
יד ב מיי פ"א מהל' שמיטה ויובל ה' טו:
טו ג מיי פכ"ה מהל' שבת הלכה טו פמג לאון סה טוש ש"ע אי"ח ס' ש"א סעיף ח:
טז ד ה ו מיי פ"ג מהל' עירובין הלכה ד טוש"ע אי"ח ס' שעב סעיף ח:
יז ז מיי שם הלכה ה טוש"ע שם סעיף יא:
יח ח מיי פ"ג שם הלכה ה:

רבינו חננאל

אם היו מקצת עליו מגולין אינו חושש לא משום כלאים ולא משום כו' ונטלין בשבת. ופריך לא צריכא ד[הנ]א ספל לא יוכל למשמטתה אלא עד דחפיר במרה ודחינה שאינו ניטל בשבת, לפיכך מבעט בכותל. סולם המצרי שאין לו ד' חרוקים אינו מבעט מפני שהוא קל וניטל בשבת, וכל הניטל בשבת אינו מבעט דחייש דילמא שקיל ליה. אבל סולם צורי שהוא כבד ואינו ניטל בשבת ממוקם במקום, מבעט, מפני שהסולם נוחא תשמישיתיה. אמר אביי כותל שבין שתי הצירות גבוה י' טפחים והניח סולם רחב ד' טפחים מיכן וסולם רחב ד' טפחים מיכן. זה שלא כנגד זה. ואין בין זה הסולם לזה הסולם ג' טפחים. אמרין כל פחות מג' כלבוד דמי, וכאילו שני הסולמות זה כנגד זה הן ומבעטן. ואם רצו מערבין אחד, כי לשתי הצירות תשמישן בנחת הוא. והני מילי ברלא היו רחב הכותל ד' טפחים, אבל אי הו' ד' טפחים כמרפסת, ואי"ג דפגלי סולמות הללו זה מזה טובא כיון דהיו רוחב הכותל ד' טפחים, נעשה כמרפסת ורצו פתוחה לתוכו. ואפי' זה שלא כנגד זה והסולמות מיצטו הן, וכאילו אין שם כותל שהיו תשמיש שתי הצירות הוא. וכן אם בנה איצטבא על גבי איצטבא, אם יש באיצטבא התחתונה ד' טפחים. אי נמי אין באיצטבא התחתונה ד' טפחים ואין בין איצטבא התחתונה לאיצטבא העליונה אלא (שלשה טפחים) פחות מג', אמרין כלבוד דמי. וכאילו רחב האיצטבא העליונה והתחתונה ביחד הן והן ד' ומבעטין את הגובה. ודבריו רב נחמן לא בעא טעמא שייך דאמר סולם ששליבתי פורחות כלומר המדרגות המשליבות זו בזו עורפות אחת על חברתה. מוצאות זו מזו, אם יש בשליבה התחתונה ד' טפחים מבעטת, ואם אין בה ד' טפחים, והשליבה של פגלה ממנה קרובה בפחות מג' טפחים חשבינן להם כלבודות, ופריחת זו ופריחת זו מצטרפת לד'. טפחים, ומבעט אותה הסולם בכותל. ואם רצו מערבין אחד. ועוד אמר רב נחמן

עז:

מקצת עֵצִין מוגזין. משום שבת נקט לה כך פ' בקונטרס ופריך כיון דכל העב מכוסה ואין מגולה אלא מקצת עלין דומה לספל שיש לו אוגנים וא"ת והא משמע צריש כל הכלים (שבת דף קנב.) דלרצנן דר"א בן תדאי דאית להו טלטול מן הכד שמייה טלטול פוגלא מלמטה למעלה אסור שהעב הוא למטה מ"ש מללון שמקצת עלין מגולין דשרי ולא חשיב אפי' טלטול מן הכד אע"פ שהעב תחת העלין כולו מכוסה וי"ל דמ"מ קל להגביו ולנערו מן העפר יותר מכשהוא מונח מלמטה למעלה וא"ת דמשמע הכא דניעור לא חשיב טלטול מן הכד מדשרינן מקצתה מגולה אפילו לרצנן וכמה משניות דשרי לנער דתנן פרק צמח טומנין (שם מט.)

נער את הכסוי והן נופלות ומעות שעל גבי הכר מנער את הכר והן נופלות ו ואפן שעל פי החנית מטה על צידה והיא נופלת ו א"כ אמאי אסר רב צפרק כירה (שם דף מג.) גבי מת המוטל צממה להפוכו ממיטה למיטה משום דטלטול מן הכד שמייה טלטול אע"ג דצממיה אסרינן צפרק נוטל (שם דף קמב:) מטעם צסיס לדבר האסור מת צצבת הוי כמו שכת וכל דבר שדעתו לטילו צצבת ולא להניחו צו כל השבת אפי' מניח חשיב כשוכח כי ההיא דנוער את הכסוי והן נופלות אע"פ צצמתכוין כיסה צצבר שאינו ניטל ואומר ר"י דשאני טלטול דמת שעיקר טלטול לצורך המת עצמו שהוא אסור ולא דמי לכל הני שעושה לטלטול לצורך היתר ולא לצורך אסור כמו לפת ואנון שאין צריך לטלטול עפר וכן גבי גיזי זמר ומעות ואפן א"י לטלטול להכי לא מיייתי צפרק כירה (שם דף מג.) גבי פלוגתא דרב ושמואל אלא ההיא דר' יהודה בן לקיש ^(א) דדמיא ליה ולא מיייתי עלה פלוגתא דר"א בן תדאי ורצנן והשתא אחי שפיר דלא תיקשי ההיא דרב אלעמרי צי רב צפרק תולין (שם דף קמב.) דמשמע דצברי דלא שמייה טלטול כי זה אינו נראה לומר דפליגי ואור"י אע"ג דקי"ל בעלמא דטלטול מן הכד לא שמייה טלטול צצריש כל הכלים (שם דף קנב.) פסיק רב נחמן כר"א בן תדאי צצהוא דמת הלכה כרב דאסר דקי"ל הלכה כרב צצאסורי ומדמסיק עלה דכולי עלמא טלטול מן הכד שמייה טלטול פירוש ר' יהודה בן לקיש ורצנן והוא מצי למימר לא שמייה טלטול ולאוקמי פלוגתייהו בטלטול גמור ואין להאריך כאן: **אי הכי אפי'** צורי נמי. משמע הכא דכל סולמות ניטלין צצבת צין מלרי וצין צורי ומימיה דצפ"ק צציה (דף ט:) משמע דסולם של עלייה אסור לטלטל ולא שרי התם אלא סולם של שובן משום דשובכו מוכיח עליו ואפי' הטוי סולם של עלייה אסר התם לנישנא

בתרא דצני ר' חייא ועוד דר' חייא גופיה דאסר התם משמע צצמעתין דשרי דס"ל סולמות של צצל צריכין קצע ודוחק להעמיד צכולס של שובן ואין נראה נמי להעמיד הך דצמעתין כרב חנן צר אמי דמפרש התם ^(א) דצרה"ר פליגי אצל צרה"י מותר דלית להכתא הכי אלא כרב קי"ל דאמר כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית אפי' צחדרי צדרים אסור וכן פסק צמגילת סתרים ואור"ת דהכא צצולמות של בית שדרך לטלטל מוויית לזוית ולא דמי לסולמות של עלייה שהם גדולים וחזו להטיט בהן גגו וכן סולמות של שובן וה"ר אצרהם מפרש דהתם צייט שמוליך הסולם צרה"ר ורואין אותו ואומר להטיט גגו הוא צריך וכיון דאסור צרה"ר אסור צחדרי צדרים אצל צצבת דאין רגילות להוליכו צרה"ר לא גזור צצחר ולפי פירוש זה אסור לטלטל סולמות שלנו צייט: **אם** יש באיצטבא התחתונה ארבעה מבעט. פ' בקונט' אורך ארבעה ובה נתמעת גוצבה של כותל מעשרה ומשמע דלא צעי ד' על ד' וכן פירש סולם ששליבותיו פורחות כעין סולמות שלנו אורך החווקים

יכול להיות ארבעה אצל אין רחצים ארבעה שעושין כמין מקלות דקים ומימה דצסמוך צעינן שיגיע סולם עד ראש הכותל דצעי סולם י"ד או ו' ומשהו ואין לומר דהתם צצליית ציה ד' דסתם סולם צצרח ד' איירי אלא היכא דקאמר כל שהוא כמו גבי וז דמסוים וז לא צעי רוחב ד' וכן משמע דקאמר לקמן [דף עח.] סולם מכאן וסולם מכאן וקשין צצאמצע מהו חקק להשלים צכותל צצמה ^(א) משמע דצעי רחצ ארבעה ודוחק לומר דהא דצעינן שיגיע לראש הכותל ולא סגי צמה שמייעטו איירי כשיש צין זה לזה ג' ושלילה התחתונה נמי גצוה מן הארץ שלשה דהוי מיעוט צצאיר ולא שמייה מיעוט ומפרש ר"י דהכא צעינן ארבעה על ארבעה שיהא ראוי לעמוד ולהתעכב עליו ולעלות על הכותל ולהכי לא צעינן אלא שיתמעת הכותל מעשרה אצל לקמן צעי שיגיע עד ראש הכותל לא איירי צצרח ד' על ד' וסולם ששליבות פורחות לא כעין סולמות ^(א) אלא כעין מדרגות שקורין גרד"ש ולא כעין מדרגות של אצנים שעושין כמין סטיו לפניס מסטיו אלא המדרגות צולטין זה על גב זה שיש חלל ואויר צין שליצה לשליצה וחו' ל' פורחות כמו נמלא צכש פורח על גבי אחמה יסוד ואמה קוצב דפרק קדשי קדשים (וצמים צב:) והשליבות רחצות ארבעה על ארבעה ולהכי ממעט ואיצטריך לאשמעינן צצאיצטבא ובסולם ששליבותיה פורחות דאי אשמעינן צצאיצטבא הוה אמינא דסולם שאין ^(א) התחתונה ארבעה ויש צעליונה ארבעה אפי' יש צין זה לזה שלשה ממעט דלא חשיב מיעוט צצאיר כיון דמאחורי הסולם מחוצר הכל יחד דהוי צצאיצטבא אחת ואי אשמעינן סולם הוה אמינא דצאיצטבא אפי' אין צין זה לזה ג' הוי מיעוט צצאיר דאין דאיצטבא הסולמה מצטלת האויר ולא חשיבא כסולם כל שהוא דחזי לעלייה ומצטל האויר שמתה היז ור"ת מפרש דהא דצעי שיגיע סולם ^(א) על ראש הכותל היינו צכולס שאין קצוע ואין נראה לר"י דגבי לול הפתוח לעלייה מיצעיא לן לעיל ^(א) אי צריך סולם קצוע או לאו משמע דככל דוכתא צעינן סולם קצוע ועוד שאינו קצוע כיון דינטל צצבת אפי' מגיע עד ראש הכותל אין לו להועיל כמו חריך צצין שתי חצירות דתנן לקמן ^(א) אפי' מלא קש או חצן מערצין שנים ואין מערצין אחד לפי שאין קצוע שם ועמיד לטילו: אלא

חלון פרק שביעי עירובין

מקלס עלין מגולין. משום שבת נקט ליה דצעי למיתני ניטלין צצבת שנוטלין ואוחזן צעלין שלהן: אינו חושש. משום כלאי הכרס: ולא משום צציעית. אם שנה צציעית היא: ולא משום מעשר. לשמא נשרש וניתוסף ואם היה חושש למעשר צריך לעשר את תוספתו ליכא למיחש להכי דלא נשרש: מרא.

פושטי"ר: חמינא. דולדוייר"א: סולם המצרי. הואיל וקטן הוא ונוח לטילו משם אינו ממעט: חווקין. אישקלוניי"ש: **כוצדו קוצעו.** ^(א) ומתוך שהוא כבד אין נוטלין אותו משם ולא משום חסור אלא משום שקשה לטילו: **סולם רחב ד' מכאן.** צצחר וז וכן צזו וצכן עוליין ויורדין מזו לזו: ואין צין זה לזה ג'. כלומר אפי' אין מכיוונין זה כנגד זה אצל אין מרוחקין זה מכנגד זה ג' הוו כמכוונין והוי פתח ואם ראו מערצין א' אצל מרוחקין זה מכנגד זה ג' טפחים לאו פתח הוא: ולא אמרן אלא. צכותל צר שאין ^(א) נוח להלך עליו: אצל. יש צצרחצו ד' אפילו מופלג טוצבא ששרי עולה לראשו ומהלך צראשו עד שמגיע לסולם צצירו: **צנה איצטבא.** של עץ: על גבי האיצטבא. סמוך לכותל ויש אויר מפסיק צין וז לזו שהיה לעליונה רגלים: אם יש. צצחתונה אורך ד' ובה נתמעת גוצבה של כותל מי: ממעט. דל עליונה מהכא: אי נמי אין צה ד' ויש צעליונה ד' ואין צין זה לזה ג'. חשיבין להו כחד ואע"פ שהמיעוט הוה קצר מלמטה הואיל ומתמלא שיעורו מלמעלה שפיר דמי אצל יש צצייחן שלשה תרי ניניהו ומיעוט צצאיר לאו שמייה מיעוט: ששליבותיו פורחות. שליבות חווקין שקלוניי"ש צנע"ז. מדרגות שלנו שקורין גרדיי"ץ קרי ליה נמי סולם. וסולם שאינו עשוי כעין מדרגיה אלא כעין

שליבות שלנו שיש אויר צין חווקיהן והיינו פורחות שפורחות זו על זו וחקפו אצל הכותל: אם יש צצליצה הפחתונה ארבעה. ובה נתמעת הכותל מעשרה ממעט: אי נמי כו'. כדפרישית גבי איצטבא ושלילה תחתונה נמי כשאין מוצדלת מן הקרקע שלשה קאמר: וז'

שליבות שלנו שיש אויר צין חווקיהן והיינו פורחות שפורחות זו על זו וחקפו אצל הכותל: אם יש צצליצה הפחתונה ארבעה. ובה נתמעת הכותל מעשרה ממעט: אי נמי כו'. כדפרישית גבי איצטבא ושלילה תחתונה נמי כשאין מוצדלת מן הקרקע שלשה קאמר: וז'

שליבות שלנו שיש אויר צין חווקיהן והיינו פורחות שפורחות זו על זו וחקפו אצל הכותל: אם יש צצליצה הפחתונה ארבעה. ובה נתמעת הכותל מעשרה ממעט: אי נמי כו'. כדפרישית גבי איצטבא ושלילה תחתונה נמי כשאין מוצדלת מן הקרקע שלשה קאמר: וז'

אלא

מסורת הש"ס

^(א) לפנינו הגירסא נוטל
^(ב) [שבת דף קמב:].
^(ג) [שם(ד,ה)דף טו.]
^(ד) [שם ע"ב,ו]
^(ה) [דף ע"ו,י].
^(ו) [דף ע"א:].

הגהות הב"ח

^(א) רש"י ד"ה כוצדו קוצעו דמתוך:
^(ב) ד"ה ולא אמרן אלא צכותל צר שאין ברחבו ד' שאין טוח להלך עליו אצל יש צ"ל והד"א:
^(ג) תוס' ד"ה מקצת וכו' דמימא:
^(ד) ד"ה אם יש וכו' לא כעין סולמות שלנו אלא כעין:
^(ה) בא"ד הוה אמינא דסולם שאין בשליבה התחתונה:
^(ו) בא"ד דצעי שיגיע סולם עד ראש הכותל:

לעני רש"י

פושטי"ר [פרשיו"ר].
מערר. דולדויירא [נדולדויירא].
מעצר [מערין גרונ].
אישקלוניי"ש או שקלוניי"ש [אישקלוניי"ש].
מדרגות. גרדיי"ץ [דיגרדיין].
מצרחת מדרגות.

מוסף רש"י

שמקצת עליו מגולין. הא נקט מקצת עליו מגולין משום ניטלין צצבת נקט לה ולא משום מידי אחריו דאי אין מקצת עליו מגולין אין לו צמה לאחור: אלא אם כן מוזי העפר צריס (שבת ג.) לא משום כלאים. דאין זו שחילה (שם רנ.). ודא משום מעשר. דמינא נטלה לה אצב קרקע והרי הוא לטקטה מתחלה ויהא צריך לעשר עד הנוסף שמא יתוסף (שם ובעי"ז שם קיג.) וגיטלין בשבת. שאחור במקצת עליה המגולין ולא חייש אם העפר ניחז מאליו (שם רנ.).